

ansat andre Mænd end Lærerne i Skolen, til at besørge denne Deel af Anstaltens Virksomhed. Jeg seer vel, at der er 4 Adjuncter, som have det Hverv at assistere ved Opdragelsen, men man maa huske paa, at disse Mænd til lige have deres Forretninger i Skolen, i Lighed med de andre Adjuncter; det er altsaa kun en Bibejæftigelse for dem at give sig af med Tilsynet med de Børn og unge Mennesker, som boe paa Akademiet. Opdragelsen bliver i det Hele taget betragtet som et Bihensyn, og jeg tør dog troe, at Ingen vil nægte mig, at det kun lidet vil hjælpe, at man lærer Meget, naar der ikke følger en tilsvarende Udvikling af den hele sædelige Charakter ved Siden deraf. Opdragelsen er vistnok et Diemed, der ligesaa vel forsjener en udeelt Opmærksomhed, som Undervisningen selv.

Jeg udtaler ikke dette, fordi jeg troer at kunne bevise nogen Forandring i saa Henseende, men fordi jeg efter den Erfaring, jeg i Livet har gjort, ikke kan see en saadan Lov forelagt, uden at udtale en Protest imod en saadan Indretning.

Der er endnu nogle andre Punkter, som jeg ogsaa skal tillade mig at omtale, navnlig af dem, der ere bragte paa Bane under nærværende Debat. Det kan ikke Andet end glæde mig at see, at man i denne Lov har villet gjøre et Princip gjældende, der, saavidt jeg husker, idetmindste i een anden Green af Statskjenesten er bleven gjort gjældende, nemlig, at den praktiske Dygtighed skal aabne Forfremmelse til høiere Poster; denne anden Green, som jeg sigter til, er Militairkjenesten, hvor dygtige Underofficerer ogsaa have faaet Adgang til at kunne avancere til Officerer. Jeg troer, at det isærdeleshed er denne praktiske Dygtighed, hvorpaa det kommer an i Skolerne, idet det her netop er af den største Betydning, at Lærerne have Dygtighed til at meddele sig. Det kan ikke nytte meget at have nok saa mange Kundskaber, naar de blive liggende som en død Skat, som Vedkommende ikke kan meddele til Andre. Jeg troer ogsaa med den ærede Rigsdagsmand for Fredericia (Brøchner), at det forholdsvis Antal af de Poster, hvortil der paa denne Maade kan avanceres, bør udvides, men jeg troer ikke, at det maatte

være heldigt, om det skulde see igennem en Examen. Den praktiske Dygtighed, som skulde give denne Afgang, kunde dog først vise sig i en ældre Alder, og det vilde dog være ubilligt, at ældre Mænd skulde gaae ind paa Skolevilkkaar og tage Examen.

Naar den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Bloug) har udtalt, at han troede, at det var en Inconsequent i Loven, at der skulde beholdes en lønnet Inspecteurpost ved Sorø Akademie, medens der ikke skulde gives nogen Saadan i andre Skoler, saa troer jeg dog, at man ikke kan brede Forslaget dette som en Inconsequents; thi det er jo aabenbart, at Anstaltens Egenkab som Opdragelsesanstalt gjør det uønsket, at der er en Mand, som ogsaa udenfor Skoletimerne kan være tilstede ved disse Samlinger og maastee bejæftige endeel af Eleverne i deres Fritimer ved at benytte disse, saa at jeg godt kan tænke mig, at der kan ligge en fornuftig Tanke til Grund, for at begge disse Bestemmelser staae i samme Lov.

Hvad angaaer det Spørgsmaal, om man overhovedet nu skal gaae ind paa at vedtage en Lov af denne Bessaffenhed, uagtet den har den Egenkab, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) gjorde opmærksom paa, saa troer jeg dog, at man maa gaae ind derpaa. Jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) har vist, hvorledes man kan undgaae de væsentligste af de Ulemper, som den ærede forstævnte Rigsdagsmand omtalte. Naar man derimod vilde betragte det Spørgsmaal, om det i det Hele taget var skadeligt for den saakaldte lærde Undervisning, at man i den Retning overgav Skolevæsenet til Communerne eller til privat Entreprise, saa kan jeg ikke skjønne Andet, end at Erfaringen noksom har vist, at private Skoler kunne tilfredsstille alle de Krav, som kunne stilles til slige Skoler, og de kunne vistnok efter den Erfaring, jeg selv har gjort, ogsaa i visse Tilfælde overtræffe de af det Offentlige underholdte og paa dettes Vegne førte Skoler. De Mænd, der kjende Skolevæsenet i Kjøbenhavn, ville med mig sande, at de private Skoler kunne frembringe ligesaa dygtige Studenter